

Andreas Holmberg

Tre år med Tidöavtalet – vad händer med människovärdet när gränser stängs?

Tre år med Tidöavtalet har förändrat Sveriges politik i grunden. Andreas Holmberg, biskop i Stockholms stift, speglar utvecklingen i två centrala kristna kärnvärden – gästfrihet och rättvisa. Här väcks frågor om människovärde, ansvar och samhällsriktning. Vad händer egentligen med ett öppet Sverige när gränser stängs och isärdragningen ökar?

Jag tar inte till orda för att jag röstar till vänster och vill passa på och kritisera Tidöregeringen. Jag gör det inte heller för att jag röstar till höger och vill berömma eller försvara Tidöregeringen. Jag är inte röd, blå, grön eller har någon annan politisk färg utan uttalar mig som representant för Svenska kyrkan – en bred folkkyrka med över fem miljoner tillhöriga som röstar på alla möjliga partier.

Det finns alltid, och har alltid funnits, de som hävdar att kyrkan inte ska vara politisk utan enbart ägna sig åt det andliga. Det bygger på en grundläggande missuppfattning. Tron och politiken går inte att hålla isär. Kristen tro får politiska konsekvenser – inte för att den placerar sig på partipolitiska skalan, utan för att dess budskap om människovärde, ansvar och rättfärdighet utmanar alla samhällssystem. Jesus avrättades inte för att han uppmanade oss att älska varandra, utan för att makthavarna såg honom som ett hot mot rådande ordning.

Kristen tro är inte en ideologi och kan inte sorteras in i höger eller vänster. De politiska ismerna är moderna fenomen, ett par hundra år gamla. Den kristna traditionen är två tusen år gammal – rotad i en ännu äldre judisk tradition – och har verkat under de mest skilda regimer och samhällssystem.

När kyrkan verkar i samhället utgår den därför inte från politiska program, utan från Bibelns texter

och den kristna traditionens grundläggande dygder. Här vill jag spegla tre år med Tidöavtalet genom två av dessa bärande kristna kärnvärden: gästfrihet och rättvisa. De är inte måttstockar enbart för politiken – de är också måttstockar för kyrkan själv.

Gästfrihet – kyrkans DNA

En röd tråd genom Bibeln är uppmaningen att visa gästfrihet mot främlingen, invandraren och flyktingen. Det är omöjligt att läsa texterna utan att se detta. Kyrkans DNA är att välkomna den som kommer – oavsett ursprung, tro, bakgrund eller etnicitet.

Speglat genom detta kärnvärde väcker tre år med Tidöavtalet en rad kritiska frågor. Samtidigt som antalet flyktingar i världen når nya nivåer har Sverige valt att drastiskt minska antalet kvotflyktingar och göra det allt svårare att få skydd här. Politiker har till och med uttryckt stolthet över att gränser stängs. Det är inte gästfrihet.

Svenska kyrkan har i remissvar varit tydligt kritisk. Det gäller bland annat avskaffandet av permanenta uppehållstillstånd – och det rättssäkra förslaget att till och med kunna återkalla dem. Det gäller också de beslut som lett till att 18 åringar som vuxit upp i Sverige utvisas, medan deras föräldrar får stanna, samt avskaffandet av spårbyte med dess orimliga humanitära konsekvenser. Protesterna runt om i landet den senaste tiden visar att många människor uppfattar dessa förändringar som djupt

omänskliga.

I ett kristet perspektiv framstår migrationspolitiken under Tidöavtalet som hård, snäv och i vissa fall ovärdig.

Sverige är ett rikt, starkt och dynamiskt land – tack vare migration. Hade vi haft dagens politik de senaste femtio åren hade vi varit ett fattigare samhälle. Kyrkan har från början varit mångspråkig och mångkulturell. Den kristna traditionen känner inte igen idén att främlingen är ett problem. Vi lever alla under samma himmel.

Rättvisa – när isärdragningen ökar

Det andra kristna kärnvärdet är rättvisa. Bibeln återkommer ständigt till detta: strävan efter det som är sant och rätt, och ansvar för den som är utsatt.

I våra församlingar över hela landet ser vi att orättvisorna ökar. Isärdragningen av samhället började inte med Tidöavtalet, utan längre tillbaka med tidigare regeringar, men den har accelererat under de senaste tre åren. Vi möter fler barn i fattigdom, fler äldre som inte får ekonomin att gå ihop, och allt fler ”vanliga” människor som söker sig till kyrkan för att få hjälp med det allra mest grundläggande – mat på bordet.

Om vi speglar Tidöavtalets politik i rättvisans ljus framträder flera problem. Förslaget om kvalificering till socialförsäkring och ekonomiskt

bistånd innebär i praktiken en avveckling av den generella välfärden. Alla barn kommer inte längre att få barnbidrag – endast de vars föräldrar kvalificerat sig.

I våra remissvar har Svenska kyrkan uttryckt stark oro för denna rörelse från generell till förtjänstbaserad välfärd. Vi välkomnar inte ett skifte från välfärdssamhälle till välgörenhetssamhälle.

I Bibelns berättelser är rättvisa inte att alla får lika mycket – utan att alla får det de behöver. Ett samhälle där några saknar livets nödtorft medan andra har mer än de någonsin behöver är, utifrån kristen tolkning, ett orättvist samhälle. Vem som ”förtjänar” hjälpen är inte det avgörande. Ansvar för den utsatte är grundläggande – tänk på liknelsen om den barmhärtige samariern.

Gästfrihet och rättvisa – två djupt rotade kristna dygder – har här fått fungera som speglar för tre år med Tidöavtalet.

ANDREAS HOLMBERG

Biskop i Stockholms stift

NY KVARTSFARTSKURS:

TEOLOGISKA PERSPEKTIV PÅ DIAKONI OCH SOCIALT ANSVAR

vid Marie Cederschiöld högskola, höstterminen 2026

Kristen tro presenteras ofta som en personlig fråga som rör individens gudsförhållande men lämnar andra frågor oberörda. I denna kurs undersöks och kritiskt granskas möjliga teologiska motiv till engagemang i samhällsfrågor och utformandet av en kristen social etik.

Omfattning 7,5 hp (fristående kurs i praktisk teologi, kvartsfart), i Stockholm/på distans, kvällstid.

Krav för antagnings är allmän behörighet till högskolestudier. Ansökningsperiod från 16 mars till sista ansökningsdag 15 april. Ansökan görs via [Antagning.se](https://antagning.se).

Kontakt: jan.sandstrom@mchs.se

Frågor besvaras av:
elisabeth.christiansson@mchs.se.

